

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ ТА МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ

ГАННА МАШКА

ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ

методичні рекомендації
до виконання практичних робіт з дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	241 Готельно-ресторанна справа
Освітньою програма	Готельно-ресторанна справа
Рік навчання	Перший
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Ужгород
2021

УДК 338.48-6:615.8(072)(075.8)

М-54

Методичні рекомендації до виконання практичних робіт дисципліни «**Туристсько-рекреаційний потенціал регіону**» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, першого року навчання за освітньою програмою «Готельно-ресторанна справа» спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа, галузі знань 24 Сфера обслуговування / Укладач: Г.В. Машіка. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 52 с.

Викладено основні рекомендації до написання практичних робіт, які містять структуру, розгорнуту програму, завдання практичних занять, завдання для самостійної роботи студентів, запитання для самоконтролю та систему оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни. Наводиться короткий виклад основних теоретичних положень, перелік питань, що є обов'язковими для вивчення і підсумкового контролю знань здобувачів.

Укладач: Машіка Ганна Василівна, доктор географічних наук, професор кафедри туризму факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Рецензенти:

Пап Василь Васильович - доктор економічних наук, професор кафедри туризму і географії Мукачівського державного університету

Уліганець Сергій Іванович - кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри географії України, географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Рекомендовано до друку кафедрою туризму факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет» протокол № 7 від 04.02. 2021 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет» протокол № 4 від 11.02. 2021 року

© Г. Машіка, 2021

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021

ЗМІСТ

1. Мета й завдання вивчення дисципліни	4
2. Загальні методичні рекомендації до вивчення дисципліни	5
3. Опис навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни	9
5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання	10
6. Програма навчальної дисципліни.....	13
7. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни	16
8. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи	28
9. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних робіт ..	30
10. Тестові завдання для самоконтролю.....	34
11. Питання для підсумкового контролю знань з дисципліни	43
12. Список рекомендованих джерел	47

1. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» є формування знань та вмінь щодо вивчення туристсько-рекреаційного потенціалу, аналізу та оцінки його туристських територій, підготовки конкурентоспроможних, висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати складні завдання інноваційного та дослідницького характеру, спеціалізовані задачі розроблення бізнес-проектів суб'єктів сфери туризму й гостинності з урахуванням регіонального аспекту та територіального розміщення туристсько-рекреаційних ресурсів. Вона є одним з професійно-орієнтованих курсів програми підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Готельно-ресторанна справа» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і займає провідне місце в циклі дисциплін професійної підготовки

Завданнями дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону», що забезпечують досягнення мети та формування програмних результатів навчання здобувачів є наступні:

- засвоєння теоретико-методологічних основ розвитку, аналізу та оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу території, визначення його ролі і місця у системі державної регіональної політики
- аналітична оцінка природних та суспільно-історичних складових національного туристсько-рекреаційного потенціалу;
- вивчення характерних рис та особливостей організації туристсько-рекреаційного потенціалу регіону;
- виявлення основних проблем та перспектив розвитку туристично-рекреаційної індустрії України у відповідності до світових вимог та необхідності інтеграції держави в глобальну індустрію туризму;
- навчити студентів характеризувати та визначати перспективні напрямки розвитку туристсько-рекреаційного потенціалу регіону.
- формування практичних навичок роботи студентів щодо використання методів оцінки туристсько-рекреаційного потенціалу територій, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем в сфері формування та використання туристського-рекреаційного потенціалу.

Предметом виступає система наукових знань дослідження та окремі складові туристсько-рекреаційного потенціалу регіону — природні рекреаційні ресурси (мінеральні води, клімат, озера, тощо), ступінь їх освоєння і характер експлуатації, пам'ятки історії і культури, туристичні заклади та інші об'єкти туристичної інфраструктури

2. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» вивчається у першому семестрі другого (магістерського) рівня і покликана формувати такі загальні та фахові компетентності

Загальні компетентності:

Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, національного розвитку;

Здатність до аналізу, оцінки та синтезу нових ідей;

Здатність до пошуку альтернативних рішень у науково-дослідницькій та професійній діяльності;

Здатність до пошуку, опрацювання та узагальнення професійної і науково-технічної інформації;

Здатність забезпечувати необхідний рівень охорони праці при вирішенні професійних завдань, приймати ефективні рішення у сфері цивільного захисту з урахуванням особливостей професійної діяльності та ефективно діяти та організовувати і координувати роботи в надзвичайних (екстремальних) ситуаціях;

Фахові компетентності:

Знання теорії, закономірностей, методів (алгоритмів) і способів діяльності, що достатні для формування та впровадження власної моделі професійної діяльності, в тому числі в екстремальних умовах;

Здатність формувати філософію, методологію, логіку, принципи об'єктивності наукового пошуку в готельній та ресторанній справі;

Розуміння завдань національної політики та стратегії регіонального розвитку індустрії гостинності;

Здатність застосовувати різні методи та технологій для прийняття науково обґрунтованих управлінських регіональних рішень, вміння ідентифікувати агентів стратегічних змін в організації інфраструктури сфери гостинності;

Програмні результати навчання:

Знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності в сфері гостинності;

Здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують сервісологію;

Здатність використовувати інноваційні методи і технології в сфері готельно-ресторанного бізнесу.

Знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування ринку готельних та ресторанних послуг.

Здатність оцінювати кон'юнктуру як національного так і регіонального ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері гостинності.

Здатність здійснювати управління підприємством індустрії гостинності.

Знання інноваційних форм обслуговування та надання додаткових послуг суб'єктами готельного та ресторанного бізнесу.

Здатність розробляти, реалізовувати та управляти проектами в сфері гостинності, зокрема регіональними з використанням туристсько-рекреаційного потенціалу.

Здатність застосовувати сучасні методи оцінювання ефективності впровадження інновацій в готельно-ресторанному бізнесі.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

Уміння визначати привабливість природних, культурно-історичних ресурсів території, оцінювати їх якісні й кількісні характеристики і параметри, визначати туристичний потенціал та використовувати експертні дані в практичній роботі щодо формування конкурентоспроможного туристичного продукту і підвищення якості туристичного обслуговування споживачів;

Уміння аналізувати туристичні можливості туристично-рекреаційного потенціалу і територій України щодо надання різних видів туристично-рекреаційних послуг; визначати обсяг прибутків та їх розподіл, впроваджувати новітні методики ситуаційного аналізу макро- і мікросередовища, враховуючи обсяги надання послуг та чинники впливу на економічний стан;

Знання місця і розуміння ролі туристично-рекреаційного розвитку території, особливостей туристично-рекреаційної діяльності на природно-заповідних територіях, видів екологічно збалансованого розвитку туристично-рекреаційного потенціалу, стратегічного потенціалу використання екологічно чистих енергозберігаючих технологій в туристично-рекреаційних закладах;

Вміння проводити комплексний туристично-рекреаційний аналіз потенціалу конкретного регіону з метою розробки привабливих туристичних продуктів в різних видах туризму;

Вміти оцінювати та генерувати кон'юнктуру туристично-рекреаційного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозу-

вати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері гостинності. Здійснювати оцінку раціонального використання туристичних ресурсів;

Уміння діагностувати стан маркетингового та конкурентного середовища туристично-рекреаційного потенціалу та визначати тенденції розвитку туристично-рекреаційного ринку, досліджувати дії конкурентів, реальний і потенційний попит споживачів туристичних послуг, існуючі альтернативні пропозиції, використовуючи методи digital-моніторингу глобального ринку туристичних послуг;

Здатність приймати оптимальні управлінські рішення і вміння застосовувати інформаційні та digital-технології в побудові вектору розвитку туристично-рекреаційних підприємств; оцінювати ризики реалізації альтернативних стратегічних бізнес напрямків з урахуванням туристично-рекреаційного потенціалу;

Вміти робити аналітичну оцінку особливості використання рекреаційних ресурсів регіону;

Аналізувати сучасний стан використання мережі закладів розміщення, харчування, закладів соціальної інфраструктури та розваг з врахуванням показників регіонального туристсько-рекреаційного потенціалу;

Здатність розробляти локальні, регіональні, територіальні, інфраструктурні туристично-рекреаційні програми підтримки розвитку галузі, стратегії для просування послуг у сфері туризму та готельно-ресторанної справи;

Вільно володіти державною мовою як безальтернативним засобом спілкування в професійній туристичній діяльності та використовувати як корпоративний стандарт;

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристсько-рекреаційний потенціал регіону

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання – 2 Аудиторних годин – 42 самостійної роботи студента – 78	1	
	Лекції:	
	22	14
	Практичні (семінарські):	
	20	-
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	78	106

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	всього	у тому числі			всього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Туристсько-рекреаційні ресурси України								
<i>Тема 1.</i> Теоретико-методологічні засади дисципліни	10	2	1	7	12	2		10
<i>Тема 2.</i> Класифікація туристичних ресурсів	10	2	1	7	12	2		10
<i>Тема 3.</i> Природно-ресурсний потенціал України	10	2	1	7	12	2		10
<i>Тема 4.</i> Історико-культурні ресурси України	10	2	1	7	12	2		10
<i>Тема 5.</i> Соціально-економічні ресурси України	11	2	2	7	10			10
<i>Тема 6.</i> Рекреаційні райони України	12	2	2	8	12	2		10
Модульний контроль	2		2					
Змістовий модуль II. Карпатський туристичний регіон								
<i>Тема 7.</i> Карпатський туристичний регіон	11	2	2	7	12	2		10
<i>Тема 8.</i> Туристична привабливість Карпатського регіону	10	2	1	7	10			10
<i>Тема 9.</i> Природно-географічні туристичні ресурси Закарпаття як складова туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Структурно-територіальні особливості розміщення.	11	2	2	7	12	2		10
<i>Тема10.</i> Історико-культурні ресурси Закарпаття	11	2	2	7	10			10
<i>Тема 11.</i> Туристичне районування Закарпатської області	10	2	1	7	6			6
Модульний контроль	2		2					
Всього годин:	120	22	20	78	120	14		106

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- проблемно-орієнтованих інноваційних навчальних технологій;
- лекція із попередньо запланованими помилками;
- лекція-конференція;
- метод ініціативного самонавчання;
- інформаційно-рецептивний;
- ілюстративний;
- репродуктивний;
- евристичний;

Для оцінювання знань здобувачів використовуються наступні форми контролю:

1. Усна (відповідь здобувача на окреме питання теми, бесіда під час розгляду проблемного питання, захист презентації або проекту).
2. Письмова (індивідуальна робота, поточна контрольна робота, модульна контрольна робота).
3. Перевірка рівня навчальних досягнень здобувачів з дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» здійснюється на основі результатів модульних контрольних робіт та підсумкового контролю.

Форми (методи) контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: комплексна

Форма модульного контролю: письмова

Форма підсумкового семестрового контролю: усна

Упродовж семестру проводяться дві модульні контрольні роботи, обов'язкові для всіх студентів. Модульний контроль №1 включає навчальний матеріал змістового модулю I (теми 1-6), а модульний контроль №2 – відповідно матеріал змістового модулю II (теми 7-11).

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за такими складовими:

- перевірка знань здобувачів на семінарських заняттях;
- контроль за виконанням індивідуальних завдань та самостійної роботи.

При оцінюванні знань здобувачів до уваги беруться:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- активність у дискусіях та вміння аргументувати;
- виконання практичних завдань;
- підготовка рефератів та їх захист;
- підготовка усних доповідей;
- підготовка презентації та її захист;
- підготовка проекту та його захист, тощо.

Максимальна оцінка поточного контролю становить 50 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1,2)

Поточне оцінювання та індивідуальна робота								Сума
Модуль 1								
Поточне оцінювання								
Т 1 5 б	Т 2 5 б	Т 3 5 б	Т 4 5 б	Т 5 5 б	Т 6 5 б	Презент. 10 б	Реферат 10 б	
Модульне контрольне оцінювання №1								50
Разом за модуль 1								100
Модуль 2								
Поточне оцінювання								
Т 7 5 б	Т 8 5 б	Т 9 5 б	Т 10 5 б	Т 11 5 б	Презент. 5 б	Реферат 10 б	Проект 10 б	
Модульне контрольне оцінювання №2								50
Разом за модуль 2								100
Модульний контроль								100
Підсумкове оцінювання (залік)								100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кіль- кість	Максимальна кількість бал- лів (сумарна)	Кіль- кість	Максимальна кількість бал- лів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	5	25
Презентація	1	10	1	5
Реферат	1	10	1	10
Підготовка і захист проекту	-	-	1	10

Контрольна робота, яка виконується під час аудиторних занять	1	50	1	50
Разом		100		100

Форма модульного контролю – письмова модульна контрольна робота. Завдання для модульного контролю включає теоретичні питання, що вивчалися згідно програми. Максимальна кількість балів – 50 балів.

Сумарна кількість балів модульного контролю визначається як середнє арифметичне балів за два модулі і складає максимум 100 балів.

Допуск здобувача до підсумкового контролю знань здійснюється відповідно до діючих в університеті положень.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий контроль у формі семестрового заліку проводиться за навчальним матеріалом, визначеним цією робочою навчальною програмою у повному обсязі за семестр. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий (семестровий) контроль, та критерії оцінювання результатів навчальної роботи здобувачів доводяться до їх відома на початку вивчення дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Підсумковий контроль оцінюється за національною шкалою та дублюється за стобальною шкалою з оцінкою ECTS. Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок здобувачів на екзамені здійснюються за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ I. Туристсько-рекреаційні ресурси України

Тема 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни

Туристсько-рекреаційний потенціал регіону як навчальна дисципліна: об'єкт і предмет вивчення, основні завдання та теоретико-методологічні засади дисципліни. Завдання і структура курсу, його значення. Туристичне краєзнавство як елемент вивчення туристично-рекреаційного потенціалу регіону: функції туристичного краєзнавства, джерела, форми та види організації краєзнавчого руху. Туристичне краєзнавство як науковий напрям, що вивчає рекреаційні ресурси території через призму їх використання у туристичній сфері.

Тема 2. Класифікація туристичних ресурсів

Теоретичні передумови оцінки природно-ресурсної бази рекреації. Суть та зміст понять «рекреаційні ресурси», «туристичні ресурси» та «рекреаційні умови», різні наукові підходи до визначення туристичних і рекреаційних ресурсів. Класифікація туристичних ресурсів. Рекреаційно-туристичний потенціал.

Тема 3. Природно-ресурсний потенціал України

Загальна характеристика природно-ресурсного потенціалу території досліджень. Кліматичні ресурси. Рельєф та водні ресурси. Бальнеологічні ресурси. Біологічні ресурси. Екологічна ситуація в Україні.

Тема 4. Історико-культурні ресурси України

Суть та складові поняття «історико-культурні туристичні ресурси». Особливості використання та охорони історико-культурних рекреаційних ресурсів. Законодавство України про охорону культурної спадщини. Оборонні архітектурні споруди: замкові комплекси, фортеці, укріплення, монастирі. Сучасний стан їх використання у туризмі. Сакральна архітектура України. Археологічні пам'ятки. Історико-географічні регіони України. Етнічні ресурси. Подієві ресурси. Біосоціальні ресурси. Трансресурсні об'єкти. Поняття «суперточка-тур». Об'єкти ЮНЕСКО в Україні. Об'єкти-кандидати на внесення до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Тема 5. Соціально-економічні ресурси України

Сучасний стан використання мережі закладів розміщення, харчування, закладів соціальної інфраструктури та розваг. Санаторно-курортне господарство. Сучасний стан і територіальна структура транспортної інфраструктури. Інформаційні туристичні ресурси.

Тема 6. Рекреаційні райони України

Теоретичні основи рекреаційного районування. Таксономічні одиниці туристично-рекреаційного районування. Методика визначення ресурсно-рекреаційного рейтингу території. Ресурсно-рекреаційна паспортизація регіонів України та перспективи розвитку регіональної рекреації і туризму. Підходи до туристично-рекреаційного районування України. Туристично-рекреаційна характеристика рекреаційних районів України. Південний рекреаційний район. Карпатський рекреаційний район. Полісько-Подільський, Дніпровсько-Донецький, Харківський рекреаційні райони. Туристично-рекреаційний потенціал кожного з туристично-рекреаційних регіонів України, сучасний рівень його використання

МОДУЛЬ II. Карпатський туристичний регіон

Тема 7. Карпатський туристичний регіон.

Географічне положення та природні умови областей Карпатського регіону. Природні туристично-рекреаційні ресурси Карпат. Історико-культурні пам'ятки Карпатського регіону. Основні туристичні центри регіону.

Тема 8. Туристична привабливість Карпатського регіону.

Перспективи розвитку туристичного комплексу Карпатського регіону. Інвестиційна, інноваційна та інформаційна складові перспективного розвитку туристично-рекреаційної галузі регіону. Програми розвитку туристичної сфери областей Карпатського регіону.

Тема 9. Природно-географічні туристичні ресурси Закарпаття як складова туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Структурно-територіальні особливості розміщення.

Географічне положення області як рекреаційний ресурс. Природно-рекреаційні ресурси Закарпаття. Структурно-територіальні особливості розміщення. Характеристика кліматичних умов та ресурсів Закарпаття. Орографічні ресурси. Використання ресурсів рельєфу для цілей рекреації. Бальнеологічні ресурси. Види бальнеологічних ресурсів області, їх територіальне поширення. Водні рекреаційні ресурси. Значення лісових ресурсів області в системі природних рекреаційних ресурсів. Природно-заповідний фонд території. Характеристика найважливіших об'єктів ПЗФ.

Тема 10. Історико-культурні ресурси Закарпаття

Пам'ятки історії, культури та архітектури у туристично-рекреаційній сфері області: сучасний стан використання, проблеми і перспективи. Фортифікаційні споруди регіону (замки, фортеці), палацові комплекси, архітектурна та археологічна спадщина регіону. Духовна (нематеріальна) історико-культурна спадщина Закарпаття. Етнографічні регіони області. Територіальне розміщення історико-культурних туристичних ресурсів. Особливості використання та охорони історико-культурних рекреаційних ресурсів в області.

Тема 11. Туристичне районування Закарпатської області

Підходи до туристично-рекреаційного районування Закарпаття. Ресурсно-рекреаційний рейтинг туристичних районів області.

7.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ

Тема1. Теоретико-методологічні засади дисципліни. Класифікація туристичних ресурсів

Мета: сформуувати уявлення про туристсько-рекреаційний потенціал регіону, визначити об'єкт і предмет дослідження, наукові підходи до визначення туристичних і рекреаційних ресурсів

Питання для співбесіди

1. Туристсько-рекреаційний потенціал регіону як навчальна дисципліна: об'єкт і предмет вивчення, основні завдання та теоретико-методологічні засади дисципліни.
2. Завдання і структура курсу, його значення.
3. Суть та зміст понять «рекреаційні ресурси», «туристичні ресурси» та «рекреаційні умови», різні наукові підходи до визначення туристичних і рекреаційних ресурсів.
4. Класифікація туристичних ресурсів.
5. Рекреаційно-туристичний потенціал.
6. Методи оцінки природно-ресурсної бази рекреації.
7. У чому полягають специфічні особливості рекреаційних ресурсів серед природних благ суспільства?
8. У чому різниця між умовами рекреації та рекреаційними ресурсами?
9. Поняття «природо ресурсний кадастр». Види кадастрів.

Завдання

Завдання 1. Заповнити таблицю, вказавши види туристичних ресурсів (за сутнісним підходом).

№п/п	Туристичні ресурси	Види
1	Природні ресурси	
2	Історико-культурні ресурси	
3	Інфраструктурні ресурси	

Завдання 2. Дати історико-культурну характеристику території (за Ю.Д. Дмитревським) (див. у розділі «Інструкції») одному з міст України (за відповідним варіантом).

Завдання 3. Визначити загальну щільність пам'яток історії та культури на 100 км² площі, а також окремо щільність пам'яток загальнонаціонального, міжнародного та місцевого значення однієї з областей України (відповідно до варіанту) (за В. Мацолою). Порівняйте отримані показники із середнім показником по Україні та максимальним показником по Україні (Львівської області).

Примітка. За базову основу приймаються показники в Україні, де щільність всіх фіксованих пам'яток складає 7,9 одиниць на 100 км², пам'яток загальнонаціонального значення – 0,7 і відповідно по Львівській області – 18 і 1,8.

Рекомендована література: 14, 6, 10-16, 20-22, 26, 28-29, 37

Тема 2. Природно-рекреаційні ресурси України. Історико-культурні ресурси України

Мета: показати місце і роль природно-рекреаційних та історико-культурних ресурсів, сформувати уявлення про їх сучасний стан та особливості використання в туристично-рекреаційній сфері, здійснити аналіз об'єктів, які є претендентами на включення до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО,

Питання для співбесіди

1. Суть та складові поняття «історико-культурні туристичні ресурси».
2. Особливості використання та охорони історико-культурних рекреаційних ресурсів. Законодавство України про охорону культурної спадщини.
3. Оборонні архітектурні споруди: замкові комплекси, фортеці, укріплення, монастирі. Сучасний стан їх використання у туризмі.
4. Сакральна архітектура України.
5. Археологічні пам'ятки.
6. Історико-географічні регіони України.
7. Етнічні ресурси.
8. Подієві ресурси.

9. Біосоціальні ресурси.
10. Об'єкти ЮНЕСКО в Україні. Об'єкти-кандидати на внесення до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
11. Законодавство України про охорону культурної спадщини
12. Орографічні ресурси України. Характеристика основних форм рельєфу та оцінка його придатності для різних видів туризму.
13. Використання карстових печер для спелеотуризму.
14. Печери України як пам'ятки природи. Використання печер в рекреаційних цілях.
15. Поняття водних ресурсів.
16. Морські аквальні комплекси.
17. Річки, озера, водосховища, канали, їх територіальне поширення.
18. Болотний фонд України. Водно-болотні угіддя в рекреаційній діяльності: сучасний стан та перспективи використання в туризмі.
19. Районування території України на кліматичні області з різним ступенем придатності для використання в цілях туризму. Дати коротку характеристику кліматичним умовам і ресурсам кожної з них.

Завдання

Завдання 1. Скласти блок-схему культурно-історичних ресурсів, вписати види та підвиди.

Завдання 2. Нанести на контурну карту українські історичні землі.

Завдання 3. Скласти схему місця етнічного туризму у класифікації туризму за мотивацією подорожі.

Завдання 4. Порівняйте світовий та український досвід використання замків і фортець в туризмі.

Завдання 5. Подайте у вигляді схеми класифікацію оборонних споруд для потреб туризму (за В.Й. Петранівським).

Завдання 6. Проаналізуйте і доведіть, що об'єкти, які є претендентами на включення до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, дійсно достойні стати його частиною (завдання можна виконати у вигляді доповіді, тез доповіді, рекламного або проморолика, презентації, відеоряду).

Завдання 7. Охарактеризуйте розподіл температур по регіонах України. Проаналізуйте, які регіони мають кращі природно-кліматичні умови для кліматотерапії, геліотерапії і таласотерапії.

Завдання 8. Створити презентацію на тему: «Спелеологічним ресурсам однієї з карстових областей України» (на вибір).

Завдання 9. Розглянути територіальне поширення кліматичних курортів України. Визначити при цьому їхній профіль лікування.

Завдання 10. Нанести на контурну карту України основні елементи рельєфу, елементи берегової лінії, річки, водосховища, озера, лимани, кліматичні курорти.

Рекомендована література: 4, 6, 8-9, 11-16, 18-22, 24, 28, 30, 33, 38

Тема. 3.Соціально-економічні (інфраструктурні туристичні ресурси)

Мета: *розкрити значення соціально-економічних туристичних ресурсів, проаналізувати динаміку туристичних потоків та визначити особливості територіальної організації інфраструктурних туристичних ресурсів.*

Питання для співбесіди

1. Розвиток сфери гостинності в Україні.
2. Санаторно-курортне господарство України.
3. Транспорт і транспортна інфраструктура України.
4. Туристичні підприємства. Динаміка туристичних потоків. Структура туристичної галузі, її особливості в Україні.

Завдання

Завдання 1. Прослідкувати особливості територіальної організації санаторно-курортного господарства України.

Завдання 2. Проаналізувати структуру санаторно-курортного господарства України.

Завдання 3. Систематизуйте основні проблеми, що стосуються транспортної інфраструктури України. Запропонуйте власне бачення, рекомендації щодо її удосконалення.

Завдання 4. Нанесіть на контурну карту основні аеропорти України, які приймають міжнародних туристів та транспортні коридори, що проходять територією України.

Завдання 5. Охарактеризуйте готельні ланцюги, які успішно функціонують в Україні

Завдання 6. Виконайте оцінку регіону свого проживання за методикою оцінки якості туристичної території або за методикою оці-

нювання туристичного потенціалу, запропонованою Є. Ю. Колбовським.

Оцінювати туристичний потенціал території Є. Ю. Колбовський пропонує за таким планом:

1) наявність привабливих об'єктів історичного спадку: монастирі, сільські храми, пам'ятники археології, місця історичних битв, пам'ятні місця (пов'язані з цікавими історичними подіями), збережені архітектурні центри сіл та інших поселень;

2) наявність унікальних природних об'єктів та об'єктів, пов'язаних з культурним ландшафтом: дворянські садиби і сільські парки, монастирські парки, старі млини та дамби на річках, древні водні шляхи, старовинні алеї та окремі дерева; красиві та привабливі для відпочинку озера; привабливі ділянки долин; унікальні валуни; джерела, святі джерела тощо;

3) наявність місць, обраних населенням для відпочинку самотійно: ділянки річок з тінистими алеями, місцями для наметових містечок; ділянки озерних приберегових зон; лісові масиви, що використовують для збору ягід; лісопарки для відпочинку і прогулянок; річки, доступні для сплаву на байдарках, гумових човнах тощо;

4) висновок про характер туристично-рекреаційного потенціалу регіону:

- які види елементарних рекреаційних чи туристичних занять можна запропонувати в межах регіону;
- які об'єкти активно використовують у туризмі;
- які види туризму (пішохідний, автомобільний, кінний тощо) мають найбільші перспективи для розвитку за наявності засобів;
- які нові маршрути можна запропонувати;
- які проблеми обмежують використання природного та культурно- історичного потенціалу території.

Література: 4, 6, 10-13, 15-16, 18, 27-31, 33, 35

Тема 4. Рекреаційні райони України

Мета: узагальнити різні підходи до рекреаційного районування, показати головні принципи рекреаційного районування з врахуванням ступеня розвитку рекреаційних функцій територій та галузевої орієнтації районування

Питання для співбесіди

Теоретичні основи рекреаційного районування.

1. Таксономічні одиниці туристично-рекреаційного районування.
2. Методика визначення ресурсно-рекреаційного рейтингу території.
3. Ресурсно-рекреаційна паспортизація регіонів України та перспективи розвитку регіональної рекреації і туризму.
4. Підходи до туристично-рекреаційного районування України.
5. Туристично-рекреаційний потенціал рекреаційних районів.
6. Склад районів.
7. Туристично-рекреаційний потенціал.
8. Передумови та чинники розвитку рекреації та туризму в районах.
9. Туристичні центри рекреаційних районів.
10. Сучасний стан та особливості розвитку рекреаційного господарства.
11. Лімітуючі чинники розвитку рекреаційного господарства районів.

Завдання

Завдання 1. На контурну карту нанести рекреаційне районування України (за *О. Бейдик та Д. Ляшенко 2004*; а також за *В. Заставним та О. Шаблієм*) (див. Інструкцію).

Завдання 2. Проаналізувати методику визначення ресурсно-рекреаційного рейтингу території (за О.О. Бейдиком). Розглянути рейтингове ресурсно-рекреаційне районування території України. Відобразити його на контурній карті.

Завдання 3. Розгляньте склад Полісько-Столичного району. Дайте характеристику його природно-рекреаційному потенціалу. Відповідь оформіть у вигляді таблиці.

Рекреаційні ресурси	Райони, в яких представлені
<i>Кліматичні ресурси:</i> <ul style="list-style-type: none">• комфортний і сезонно комфортний погодно-кліматичні комплекси• субкомфортний погодно-кліматичний комплекс• дискомфортний погодно-кліматичний комплекс	

<i>Водні ресурси:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • рекреаційні берегові райони • райони морських круїзів • райони річкових круїзів • приозерні природні комплекси 	
<i>Ландшафтні ресурси</i>	
<i>Бальнеологічні ресурси</i>	
<i>Біотичні ресурси</i>	
<i>Орографічні ресурси</i>	
<i>Лімітуючі фактори</i>	

Завдання 4. Нанести на контурну карту регіону райони локалії зації бальнеологічних ресурсів, курортні центри Карпатського регіону.

Завдання 5. Підготувати презентацію на одну із тем: «Історико-етнографічні землі Карпат». «Етнічні ресурси». «Центри традиційної культури та ремесел».

Завдання 6. Скласти блок-схему факторів, що впливають на розвиток рекреаційно-туристичного комплексу Південного району.

Завдання 7. Скласти перелік об'єктів, які внесені у Список Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО рекреаційних районів, що досліджуються. Прослідкувати їх територіальне розміщення.

Завдання 8. Використовуючи SWOT-аналіз дослідити особливості розвитку туристичного господарства Південного рекреаційного району.

Завдання 9. Скласти блок-схему факторів, що впливають на розвиток туризму в регіоні.

Завдання 10. Нанести на контурну карту адміністративний поділ рекреаційних районів, що досліджуються.

Завдання 11. Проаналізувати і виписати наявні туристичні маршрути в досліджуваних районах.

Завдання 12. Здійснити комплексну порівняльну характеристику двох рекреаційних районів за відповідним планом (див. Інструкцію).

Література: 4-6, 8-9, 11-16, 18-24, 31, 33-35, 38

Тема 5.Карпатський туристичний регіон. Туристична привабливість Карпатського регіону

Мета: *сформувати туристичну привабливість Карпатського регіону, розкрити перспективні напрями його розвитку, провести локалізаційний аналіз атрактивних туристичних ресурсів Карпатського регіону*

Питання до обговорення

1. Географічне положення та природні умови областей Карпатського регіону.
2. Природні туристично-рекреаційні ресурси Карпат.
3. Історико-культурні пам'ятки Карпатського регіону.
4. Основні туристичні центри регіону.
5. Перспективи розвитку туристичного комплексу Карпатського регіону.
6. Інвестиційна, інноваційна та інформаційна складові перспективного розвитку туристично-рекреаційної галузі регіону.
7. Програми розвитку туристичної сфери областей Карпатського регіону.

Завдання

Завдання 1. На контурну карту нанести основні туристично-рекреаційні ресурси Карпатського регіону

Завдання 2. Нанести на контурну карту регіону райони локалізації історико-культурних ресурсів Карпатського регіону, туристичні центри Карпатського регіону.

Завдання 3. Скласти блок-схему факторів, що впливають на розвиток атрактивності рекреаційно- туристичного потенціалу Карпатського регіону

Завдання 4. Використовуючи SWOT-аналіз дослідити особливості розвитку туристичного господарства Закарпатської та Львівської областей

Завдання 5. Здійснити комплексну порівняльну характеристику двох областей Карпатського регіону з позиції інформаційно-атрактивної привабливості природних та історико-культурних туристичних ресурсів регіону

Рекомендована література: 9,11,13,14,19,18,21

Тема 6. Природно-географічні туристичні ресурси Закарпаття як складова туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Структурно-територіальні особливості розміщення.

Мета: *сформувати значення природно-географічних туристичних ресурсів області, дати комплексну оцінку орографічних, кліматичних, бальнеологічних рекреаційних ресурсів та оцінити їх придатність для різних видів туристично-рекреаційної діяльності*

Питання для співбесіди

1. Природно-рекреаційні ресурси Закарпаття. Структурно-територіальні особливості розміщення
2. Географічне положення області як туристичний ресурс.
3. Характеристика кліматичних умов та ресурсів Закарпаття.
4. Орографічні ресурси. Використання ресурсів рельєфу для цілей рекреації.
5. Бальнеологічні ресурси. Види бальнеологічних ресурсів області, їх територіальне поширення.
6. Водні рекреаційні ресурси.
7. Значення лісових ресурсів області в системі природних рекреаційних ресурсів.
8. Природно-заповідний фонд території. Характеристика найважливіших об'єктів ПЗФ.

Завдання

Завдання 1. Зробити повний перелік основних родовищ мінеральних вод Закарпатської області, погрупувавши їх за хімічним складом, зазначивши адміністративний район, в якому воно розміщене.

Завдання 2. Дати комплексну характеристику одному з родовищ мігнеральних вод (за вибором) за власне складеним планом. Обов'язково включити такі характеристики (місцезнаходження: географічно і відносно рельєфу місцевості, водоносний горизонт, з якого підземна вода надходить на поверхню, тип води, яка живить водний об'єкт (грунтова чи артезіанська), температура води, колір, прозорість, запах і смак, добовий дебіт, господарське використання).

Завдання 3. Нанести на контурну карту кліматичні курорти Закарпатської області.

Завдання 4. Нанести на контурну карту природоохоронні об'єкти Закарпатської області згідно рекреаційно-географічної номенклатури.

Завдання 5. Запропонуйте найважливіші на вашу думку природоохоронні заходи щодо охорони природних складових рекреаційного потенціалу області.

Завдання 6. Оцініть придатність водних ресурсів Закарпатської області для різних видів рекреаційної діяльності. Виділіть ареали, де можна розвивати екстремальні водні види туризму, пізнавальну рекреаційну діяльність, пляжно-купальний туризм, хобі-туризм.

Завдання 7. Підготуйте рекламну продукцію на одну із тем (на вибір):

Курорт «Гірська Тиса» – перлина Рахівщини

Аристократична велич курорту «Деренівська Купіль»

Рекомендована література: 3, 5-9, 11-19, 21, 24, 2-34

Тема.7 Історико-культурні ресурси Закарпаття

Мета: показати місце і значення історико-культурних ресурсів Закарпатської області, здійснити опис територіального розміщення історико-культурних ресурсів та визначити особливості використання та охорони історико-культурних рекреаційних ресурсів в області

Питання для співбесіди

1. Пам'ятки історії, культури та архітектури у туристично-рекреаційній сфері області: сучасний стан використання, проблеми і перспективи.

2. Фортифікаційні споруди регіону (замки, фортеці), палацові комплекси, архітектурна спадщина регіону.

3. Археологічна спадщина регіону.

4. Духовна (нематеріальна) історико-культурна спадщина Закарпаття. Етнографічні регіони області.

5. Біосоціальні ресурси.

6. Територіальне розміщення історико-культурних туристичних ресурсів регіону.

7. Особливості використання та охорони історико-культурних рекреаційних ресурсів в області.

Завдання

Завдання 1. Архітектурна спадщина Закарпатської області . Розглянути на конкретних прикладах зразки різних архітектурних стилів (при цьому представити відповідні світлини).

Завдання 2. Підготувати виступ про історію одного із замкових комплексів Закарпаття та сучасний рівень його використання в туристичній діяльності.

Завдання 3. Дослідити історію рідного села (міста). Створити реєстр історико-культурних об'єктів, які вже використовуються для туристичного показу та перспективних для використання в туризмі.

Завдання 4. Нанести на контурну карту ареали компактного проживання різних етнографічних груп українців та національних меншин краю.

Завдання 5. Подієві ресурси Закарпатської області. Створити календар усіх фестивалів, які проводяться в межах області.

Завдання 6. Запропонуйте шляхи більш ширшого залучення історико-культурної спадщини регіону до туристично-рекреаційної діяльності.

Рекомендована література: 5-9, 11-19, 21, 24, 2-34

Тема 8. Туристичне районування Закарпатської області

Мета: *сформувати генеруючі та лімітуючі фактори ,які впливають на основні критерії туристичного районування області, показати ,описати сучасні підходи до туристичного районування Закарпатської області та нанести на контурну карту основні туристичні центри області*

Питання для співбесіди

- 1.Підходи до туристично-рекреаційного районування Закарпаття.
- 2.Ресурсно-рекреаційний рейтинг туристичних районів області.
- 3.Райони лідери по туристсько-рекреаційному потенціалу
- 4.Генеруючі фактори розвитку туристсько-рекреаційного потенціалу Закарпатської області
- 5.Лімітуючі фактори розвитку туристсько-рекреаційного потенціалу Закарпатської області

Завдання

Завдання 1. На основі сучасних підходів опишіть і нанесіть на контурну карту Закарпатської області основні туристично-рекреаційні райони

Завдання 2. Розрахуйте щільність транспортної мережі за окремими адміністративними районами області і зробіть висновок стосовно забезпеченості різних регіонів краю транспортною інфраструктурою. Висловіть власну думку, яким чином це впливає на туристично-рекреаційне районування області

Завдання 3. Нанесіть на контурну карту перевали та основні туристичні центри досліджуваної області згідно рекреаційно-географічної номенклатури.

Завдання 4. Проаналізуйте наявну мережу туристичних маршрутів в області. Чи достатня вона, на вашу думку, для повного задоволення рекреаційних потреб туристів. Запропонуйте і розробіть власний туристичний маршрут в межах області, який би містив елемент новизни.

Рекомендована література: 5-9, 11-19, 21, 24, 2-34

8.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Обов'язковим елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону» є самостійна робота студентів. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від нормованих навчальних занять, тобто лекційних і практичних занять. Основні види самостійної роботи студентів такі: вивчення лекційного матеріалу; робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури; підготовка до практичних занять; Опрацювання лекційного матеріалу. Під час підготовки до лекції здобувач повинен опрацювати матеріал попередньої лекції з використанням підручників та інших джерел літератури. На лекціях висвітлюють тільки основні теоретичні положення та найбільш актуальні проблеми, тому більшість питань виносяться на самостійне опрацювання.

Підготовка до практичних занять. Підготовка до практичних занять розпочинається з опрацювання лекційного матеріалу. У процесі підготовки до практичних занять самостійна робота здобувачів є обов'язковою частиною навчальної роботи, без якої успішне і якісне засвоєння навчального матеріалу неможливе. Викладач у вступній лекції рекомендує студентам основну і додаткову літературу, а також методичні рекомендації до самостійної роботи та до організації практичних занять з дисципліни. У разі, коли студент не може самостійно розібратися в якомусь питанні, він може отримати консультацію у викладача. Контроль за самостійною роботою відбуватиметься за допомогою бесіди (опитування).

Назва теми	Кількість Годин	
	Денна форма	Заочна форма
Модуль 1		
<i>Тема 1.</i> Теоретико-методологічні засади дисципліни	7	10
<i>Тема 2.</i> Класифікація туристичних ресурсів	7	10
<i>Тема 3.</i> Природно-ресурсний потенціал України	7	10
<i>Тема 4.</i> Історико-культурні ресурси України	7	10

<i>Тема 5. Соціально-економічні ресурси України</i>	7	10
<i>Тема 6. Рекреаційні райони України</i>	8	10
Модуль 2		
<i>Тема 7. Карпатський туристичний регіон</i>	7	10
<i>Тема 8. Туристична привабливість</i>	7	10
<i>Тема 9. Природно-географічні туристичні ресурси Закарпаття як складова туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Структурно-територіальні особливості розміщення.</i>	7	10
<i>Тема10. Історико-культурні ресурси Закарпаття</i>	7	10
<i>Тема 11. Туристичне районування Закарпатської області</i>	7	6
Всього годин:	78	106

9.МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ

У межах навчальної дисципліни індивідуальна робота здобувача є варіативною і включає наступні завдання:

- 1.конспект із теми за заданим планом або планом, який здобувач розробив самостійно;
- 2.виконання практичних завдань;
- 3.підготовка проектів;
- 4.написання аналітичних записок;
5. підготовка реферату, презентація або есе з окремої теми, питання чи вузької проблематики, яку здобувач узгоджує з викладачем.

Підготовка реферату – один із перших видів дослідницької роботи здобувачів, що використовується у вищій школі. Даний вид роботи сприяє розвитку у здобувачів нахилу до пошукової, дослідницької діяльності та до творчого розв'язання навчально-виховних завдань освітнього закладу.

Реферат (від. лат. *refero* – повідомляю, доповідую) – це стислий виклад у письмовому вигляді наукової літератури з теми, вчення, змісту книги тощо. Реферат також передбачає наявність доповіді на дану тему, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту пошукової роботи.

Важливо зазначити, що у рефераті необхідно не лише висвітлити відповідну інформацію, а й показати своє ставлення до неї. Реферат демонструє ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати й узагальнювати суттєву наукову інформацію.

Обсяг реферату визначається специфікою теми і змістом матеріалу, кількістю відомостей, їх науковою цінністю або практичним значенням. Рекомендований обсяг становить 10-20 сторінок друкованого тексту.

Процес підготовки реферату має містити в собі наступні етапи:

- Вибір теми.
- Вивчення спеціальної літератури за темою реферату.
- Складання плану.
- Добір і вивчення додаткових джерел та інформації з обраної теми.

- Добір практичного та статистичного матеріалу.
- Опрацювання зібраного матеріалу.
- Безпосереднє написання тексту реферату.
- Формулювання висновків.
- Оформлення реферату і списку джерел інформації.
- Самокритична оцінка змісту і виправлення помилок.
- Підготовка тез або доповіді до захисту реферату.
- Захист реферату (під час семінарського заняття, на студентській конференції та ін.).

Тему реферату здобувач вибирає у відповідності до рекомендацій викладача або ж самостійно, відповідно власного рівня підготовленості та здібностей, а також маючи на увазі перспективу подальшого використання реферату для написання курсових та підсумкових кваліфікаційних робіт. Вибір теми реферату здобувач повинен узгоджувати з викладачем.

Структура реферату вищого навчального закладу повинна складатися з таких частин:

- ✓ Титульна сторінка
- ✓ План
- ✓ Вступ
- ✓ Основна частина, яка складається з розділів, пунктів та підпунктів
- ✓ Висновки
- ✓ Список використаних джерел
- ✓ Додатки (за необхідності)

У вступі обґрунтовуються актуальність теми, її особливості, значущість з огляду на потреби суспільства та розвиток конкретної галузі науки або практичної діяльності.

В основній частині здійснюється огляд основних теоретичних та експериментальних досліджень з теми, зазначається, хто з учених вивчав дану проблему, які ідеї висловлював. Визначаються сутність проблеми, основні чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, що вивчається, наводиться перелік основних змістовних аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх слабого висвітлення.

Наступний етап передбачає поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища, тлумачення основних поглядів і позицій щодо проблеми, висвітлюються власні судження та думки відносно перспектив розвитку проблеми.

У висновках надаються узагальнені ідеї, думки, оцінки, пропозиції автора.

До списку використаних джерел включають публікації, звертаючи особливу увагу на публікації за останні 5-10 років, Інтернет-ресурси. Кількість використаних джерел у списку повинна становити не менше 10 праць, які оформлені відповідно до сучасних вимог оформлення бібліографії.

У додатках за необхідності наводяться формули, таблиці, схеми, якщо вони суттєво полегшують розуміння роботи.

Оцінюють реферат, спираючись на наступні критерії:

- відповідність теми змісту реферату;
- глибина і повнота розкриття теми;
- логіка викладення матеріалу;
- термінологічна чіткість;
- рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння її критично аналізувати;
- власне бачення проблеми автором, самостійний, творчий характер роботи;
- правильне оформлення реферату і списку використаних джерел;
- урахувати уміння автора відібрати найсуттєвіший матеріал для короткого виступу;
- якість презентації результатів реферативного дослідження.

Орієнтовна тематика рефератів для самостійної роботи студентів з дисципліни «Туристсько-рекреаційний потенціал регіону»

1. Туристичні ресурси Карпатського регіону.
2. Законодавчі акти, що регулюють туристичну діяльність в Україні.
3. Історія вивчення та використання мінеральних вод регіону.
4. Бальнеологічні курорти України.
5. Курортні ресурси Закарпаття.
6. Використання карстових печер для спелеотуризму та спелеотерапії.
7. Класифікація об'єктів природо-заповідного фонду України.
8. Карпатський біосферний заповідник.
9. Національні природні парки (Шацький, Карпатський, Подільські Товтри).

10. Лісові туристичні ресурси регіону.
11. Визначні музеї України.
12. Визначні музеї регіону.
13. Музеї Закарпаття.
14. Видатні пам'ятки фортифікаційного зодчества регіону.
15. Використання замків у туризмі.
16. Історичні й етнографічні краї України.
17. Культурно-історичні ресурси регіону.
18. Музей народного мистецтва Гуцульщини як екскурсійний об'єкт.
19. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної інфраструктури у Карпатському регіоні.
20. Кадастр туристичних ресурсів.
21. Історико-культурний і природний потенціал території в системі міжнародного і внутрішнього туризму.
22. Природна та історико-культурна спадщина ЮНЕСКО в Україні.
23. Розвиток сфери гостинності в Україні.
24. Санаторно-курортне господарство України: сучасний стан і перспективи розвитку.
25. Санаторно-курортне господарство регіону: сучасний стан і перспективи розвитку.
26. Транспорт і транспортна інфраструктура України.
27. Курортні центри Закарпаття.
28. Фестивальний туризм в Закарпатській області.
29. Сучасний стан розвитку гірськолижного туризму на Закарпатті.
30. Археологічні пам'ятки Закарпаття.
31. Замкові комплекси Закарпаття.
32. Сакральна архітектура України

10. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. *Природні краєзнавчо-туристичні ресурси – це:*

- 1) природні та природно-антропогенні ландшафти, які мають комфортні властивості для туристичної діяльності;
- 2) природно-антропогенні ландшафти, об'єкти та явища живої і неживої природи, які мають комфортні властивості для туристичної діяльності;
- 3) природні та природно-антропогенні ландшафти, об'єкти та явища живої і неживої природи, які мають комфортні властивості для туристичної діяльності, які можна використати для її організації протягом певного часу;
- 4) ландшафти, об'єкти та явища живої і неживої природи, які мають комфортні властивості для туристичної діяльності, які можна використати для її організації протягом певного часу.

2. *Загальна площа природних рекреаційних ландшафтів України становить:*

- 1) 5,4 млн га;
- 2) 9,4 млн га;
- 3) 4,4 млн га;
- 4) 4,9 млн га.

3. *Найбільшими річками України є:*

- 1) Дністер, Дунай, Південний Буг, Західний Буг, Прип'ять, Десна, Оріль, Черемош, Прут, Стрий;
- 2) Дніпро, Дністер, Дунай, Південний Буг, Сіверський Донець, Західний Буг, Прип'ять, Десна, Ворскла, Оріль, Черемош, Прут, Стрий;
- 3) Дністер, Західний Буг, Прип'ять, Десна, Ворскла, Оріль, Черемош, Прут, Стрий;
- 4) Дніпро, Дністер, Дунай, Південний Буг, Західний Буг, Прип'ять, Ворскла, Оріль, Черемош, Прут, Стрий.

4. *Середня висота Українських Карпат становить:*

- 1) 1000 м;
- 2) 2061 м;
- 3) 1500 м;
- 4) 2000 м.

5. *Природні рекреаційні ресурси – це:*

- 1) компоненти, які використовуються (актуальні) або можуть бути використані (потенційні) для організації рекреаційної діяльності;
- 2) компоненти, які використовуються (актуальні) або можуть бути використані (потенційні) для організації рекреаційної діяльності на постійній основі;
- 3) компоненти природи, які використовуються (актуальні) або можуть бути використані (потенційні) для організації рекреаційної діяльності протягом певного часу або на постійній основі;
- 4) компоненти, які використовуються (актуальні) або можуть бути використані (потенційні) для організації рекреаційної діяльності протягом певного часу.

6. Національний парк – це:

- 1) територія, звичайно визначена у законі, що охороняється від більшості типів людської діяльності;
- 2) територія, звичайно визначена у законі, що охороняється від забруднення;
- 3) територія, звичайно визначена у законі та у державній власності, що охороняється від забруднення;
- 4) територія, звичайно визначена у законі та у державній власності, що охороняється від більшості типів людської діяльності та забруднення.

7. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення – це:

- 1) ландшафтні території, що створені з метою охорони їх та використання в естетичних, природоохоронних і оздоровчих цілях;
- 2) найбільш визнані та цінні зразки паркового будівництва, що створені з метою охорони їх та використання в естетичних, виховних, наукових, природоохоронних і оздоровчих цілях;
- 3) найбільш визнані та цінні зразки паркового будівництва, що створені з метою охорони від більшості типів людської діяльності;
- 4) зразки паркового будівництва, що створені з метою охорони від більшості типів людської діяльності та використання в естетичних, природоохоронних і оздоровчих цілях.

8. Ботанічний сад – це:

- 1) науково-дослідницький та культурно-просвітницький заклад, призначений для вивчення рослинного світу, виведення та впровадження в народне господарство нових перспективних видів, форм і сортів рослин;

- 2) культурно-просвітницький заклад, призначений для вивчення рослинного світу;
- 3) науково-дослідницький заклад, призначений для вивчення рослинного світу, виведення нових перспективних видів рослин;
- 4) науково-дослідницький та культурно-просвітницький заклад, призначений для вивчення рослинного світу.

9. *Кількість ботанічних садів в Україні*

- 1) більше 25;
- 2) більше 15;
- 3) більше 30;
- 4) більше 10.

10. *Водні природні рекреаційні ресурси – це:*

- 1) гідрологічні (річки, водосховища) і бальнеологічні (мінеральні й термальні води) ресурси;
- 2) лімнологічні (річки, водосховища і ставки, канали і моря) і бальнеогрязьові (запаси грязей) ресурси;
- 3) гідрологічні й лімнологічні (річки, водосховища і ставки, канали і моря) і бальнеогрязьові (запаси грязей) ресурси;
- 4) гідрологічні й лімнологічні (річки, водосховища і ставки, канали і моря), бальнеологічні (мінеральні й термальні води) і бальнеогрязьові (запаси грязей) ресурси.

11. *Головна споруда міста Володимира, на будівництво і утримання якої князь виділяв десяту частину прибутку, одержуваного, ним зі своїх земель була*

- 1) Софійський собор;
- 2) Василівська церква;
- 3) Києво-Печерська Лавра;
- 4) церква Успіння Богородиці.

12. *Домінантна споруда міста Ярослава, що була резиденцією київських митрополитів*

- 1) Києво-Печерська Лавра;
- 2) церква Успіння Богородиці;
- 3) Володимирський собор;
- 4) Софіївський собор.

13. *Ким і коли було засновано м. Львів?*

- 1) Карлом XII у 1206 р.;
- 2) Ярославом Мудрим у 1156 р.;
- 3) Данилом Галицьким у 1256 р.;
- 4) Левом Галицьким у 1356 р.

14. Найстаріший з існуючих львівських костелів, збудований у 1260 р. – це костел:

- 1) Св. Андрея Апостола;
- 2) Св. Михаїла Архангела;
- 3) Св. Іоанна Хрестителя;
- 4) Св. Войцеха.

15. Місто-музей – Кам'янець-Подільський, що включає понад 100 пам'яток, виникло на рубежі

- 1) X - XI ст.;
- 2) XI - XII ст.;
- 3) XII - XIII ст.;
- 4) XIII - XIV ст..

16. Рік заснування м. Чернігів

- 1) 907 р.;
- 2) 1107 р.;
- 3) 1507 р.;
- 4) 1807 р.

17. Найбільші штучні водойми створені на Дніпрі

- 1) Червонооскольське і Печенізьке;
- 2) Київське, Канівське, Кременчуцьке, Дніпродзержинське, Дніпровське і Каховське водосховища;
- 3) Старобешівське, Ладигенське, Дніпродзержинське, Дніпровське;
- 4) Київське, Канівське, Ладигенське

18. Найбільш відома група озер Волині

- 1) Шацькі озера;
- 2) Придунайські озера;
- 3) Білі озера;
- 4) Довгі озера

19. Найбільше озеро в групі Шацьких озер

- 1) Турське;
- 2) Біле;
- 3) Довге;
- 4) Світязь

20. Найбільше прісноводне озеро України

- 1) Ялпуг;
- 2) Кугурлуй;
- 3) Китай;
- 4) Катлабуг

21. *Класифікація Карпатських озер за способом виникнення*
- 1) льодовикові та завальні;
 - 2) вулканічні та завальні;
 - 3) магматичні, льодовикові, вулканічні та завальні;
 - 4) льодовикові, вулканічні та завальні
22. *Найбільший лиман на узбережжі Азовського моря*
- 1) Білий лиман
 - 2) Молочний лиман;
 - 3) Довгий лиман;
 - 4) Шаганський лиман
23. *Від чого залежать масштаби розвитку більшості літніх видів спорту на водоймах?*
- 1) сервісу інфраструктури туризму;
 - 2) соціального стану населення;
 - 3) політичного стану країни;
 - 4) температури води і повітря.
24. *Найбільша кількість замків, фортець та оборонних монастирів збереглася до нашого часу в якій частині України?*
- 1) на півночі
 - 2) на півдні
 - 3) на сході
 - 4) на заході
25. *Термін «об'єкт культурної спадщини» – це:*
- 1) визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), а також території чи водні об'єкти, що донесли до нашого часу цінність з наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність;
 - 2) визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними рухомі предмети, а також території чи водні об'єкти, інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінність з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність;
 - 3) споруди, що донесли до нашого часу цінність з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність;
 - 4) визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними рухомі предмети, а також території чи водні

об'єкти, інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості.

26. Згідно з законом України «Про охорону культурної спадщини» «пам'ятка» – це:

- 1) визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними рухомі предмети;
- 2) населене місце, яке зберегло повністю або частково історичний ареал і занесене до Списку історичних населених місць України;
- 3) визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними рухомі предмети, а також території чи водні об'єкти, інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості;
- 4) об'єкт культурної спадщини, який занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

27. Згідно з законом України «Про охорону культурної спадщини» «охорона культурної спадщини» – це:

- 1) система правових, організаційних, фінансових, матеріально-технічних, містобудівних, інформаційних та інших заходів з обліку (виявлення, наукове вивчення, класифікація, державна реєстрація), запобігання руйнуванню або заподіянню шкоди, забезпечення захисту, збереження, утримання, відповідного використання, консервації, реставрації, ремонту, реабілітації, пристосування та музеєфікації об'єктів культурної спадщини;
- 2) система правових, організаційних, фінансових, матеріально-технічних, містобудівних, інформаційних та інших заходів з обліку (виявлення, наукове вивчення, класифікація, державна реєстрація);
- 3) сукупність науково обґрунтованих заходів щодо приведення об'єктів культурної спадщини у стан, придатний для екскурсійного відвідування;
- 4) сукупність успадкованих людством від попередніх поколінь об'єктів культурної спадщини

28. Рекреаційні ресурси – це:

- 1) об'єкти і явища природного та антропогенного походження, що мають сприятливі для рекреаційної діяльності якісні і кількісні параметри і виступають матеріальною основою для територіальної організації оздоровлення і лікування людей, формування і спеціалізації рекреаційних районів (центрів) та забезпечують їх економічну ефективність;

- 2) сукупність наявних природних, соціально-економічних і культурно-історичних передумов певної території в організації рекреаційно-туристичної діяльності;
 - 3) сукупність компонентів і властивостей природного середовища, які сприяють рекреаційній діяльності, але при цьому не є її матеріальною базою;
 - 4) рівень сукупного антропогенного впливу на природний комплекс певної території в процесі рекреаційної діяльності.
29. *Сукупність відомостей про кількісний і якісний стан природних ресурсів, їх економічну оцінку називається:*
- 1) кадастр;
 - 2) фонд;
 - 3) кодекс;
 - 4) архів.
30. *Які ресурси відносяться до соціально-економічних:*
- 1) земельні;
 - 2) ландшафтні;
 - 3) пам'ятники історії;
 - 4) транспортна інфраструктура.
31. *Сукупність компонентів і властивостей природного середовища, які сприяють рекреаційній діяльності, але при цьому не є її матеріальною базою – це:*
- 1) рекреаційні ресурси;
 - 2) рекреаційні умови;
 - 3) природні умови;
 - 4) природні ресурси.
32. *Головною властивістю рекреаційних ресурсів є:*
- 1) здатність відновлюватися;
 - 2) можливість їх накопичення;
 - 3) здатність відновлювати і розвивати духовні та фізичні сили людини.
33. *Оцінка рекреаційних ресурсів буває:*
- 1) диференційована і інтегральна;
 - 2) диференційована і групова;
 - 3) інтегральна і групова;
 - 4) групова і індивідуальна.
34. *Які ресурси відносяться до природних рекреаційних ресурсів:*
- 1) земельні;

- 2) документальні пам'ятники;
 - 3) транспортна інфраструктура;
 - 4) церкви і монастирі.
35. Рекреаційні райони розрізняють за природними ознаками:
- 1) гірсько-приморські, приморсько-рівнинні, озерно-річкові, гірські, острівні;
 - 2) урбанізовані, не урбанізовані;
 - 3) полі функціональні та моно функціональні.
36. Розрізняють туристичні комплекси за природними умовами розташування:
- 1) рівнинні, гірські, узбережні;
 - 2) міські, приміські, міжселищні;
 - 3) головні (початкові, кінцеві), проміжні (транзитні).
37. Під поняттям «туристична інфраструктура» розуміють:
- 1) історичні і художні цінності;
 - 2) основні фонди;
 - 3) умови та фактори розвитку рекреації;
 - 4) мережу готелей;
 - 5) транспортні шляхи.
38. Озера Бребенескул, Несамовите, Марічейка, Ворочівське, Синяк розташовані:
- 1) в Криму;
 - 2) на Поділлі;
 - 3) в Карпатах;
 - 4) на Поліссі.
39. Озеро Бребенескул розташоване на висоті:
- 1) 1801 м;
 - 2) 2061 м;
 - 3) 1081 м;
 - 4) 895 м.
40. Найвищий водоспад в Україні знаходиться в:
- 1) Карпатах;
 - 2) на Поділлі;
 - 3) на Поліссі;
 - 4) Криму.
41. Найвища точка України має висоту:
- 1) 1545 м;
 - 2) 2016 м;

- 3) 2061 м;
 - 4) 3500 м.
42. *Заповідник «Горгани» створено в:*
- 1) Карпатському регіоні;
 - 2) Дніпрово-Дністровському регіоні;
 - 3) Поліському регіоні;
 - 4) Азово-Чорноморському регіоні.
43. *Найстарішим біосферним України є:*
- 1) Асканія-Нова;
 - 2) Дунайський;
 - 3) Карпатський;
 - 4) Чорноморський.
43. *Світове значення має така мінеральна вода України:*
- 1) Боржомі;
 - 2) Нафтуся;
 - 3) Нарзан;
 - 4) Єсентукі.
44. *Де в Україні запрацювала перша грязелікарня:*
- 1) Немирів;
 - 2) Трускавець;
 - 3) Саки;
 - 4) Євпаторія
45. *Популярний бальнеологічний курорт Моршин знаходиться на:*
- 1) Закарпатті;
 - 2) Прикарпатті;
 - 3) Харківщині;
 - 4) Одещині

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Туристсько-рекреаційний потенціал регіону: об'єкт і предмет вивчення, основні завдання та теоретико-методологічні засади.
2. Суть і співвідношення понять «рекреаційні умови», «рекреаційні ресурси», «туристичні ресурси».
3. Класифікація туристичних ресурсів. Основні підходи до їх класифікації.
4. Охарактеризуйте основні риси географічного положення України та визначіть його вплив на розвиток туризму.
5. Природні ресурси та їх роль у формуванні привабливості рекреаційного району.
6. Кліматичні рекреаційні ресурси. Медико-кліматична характеристика основних природних зон України.
7. Кліматичні курорти України.
8. Дайте загальну характеристику кліматичних туристичних ресурсів України та їх придатності для літніх і зимових видів відпочинку.
9. Кліматичні області та підобласті, які виділяються на території України.
10. Дайте загальну характеристику рельєфу території України, особливості його впливу на розвиток туризму.
11. Дайте оцінку можливостей використання Українських Карпат та Кримських гір для різноманітних видів туризму. Назвіть основні зимові центри гірськолижного відпочинку.
12. Використання печер в рекреаційних цілях. Характеристика найбільш відомих печер України.
13. Спелеологічні ресурси України.
14. Назвіть основні складові та дайте загальну характеристику гідрологічних туристичних ресурсів України.
15. Охарактеризуйте основні річки України та їх використання в рекреації.
16. Типи озер. Географія озер України. Визначіть роль водосховищ в задоволенні рекреаційних потреб населення держави. Назвіть основні водосховища.
17. Охарактеризуйте узбережжя Чорного та Азовського морів як одних з головних рекреаційних районів держави.

18. Ліс в системі природних рекреаційних ресурсів (функції лісу, екологічне і рекреаційне значення лісів).
19. Дайте загальну характеристику наявності та складу природних біологічних туристичних ресурсів та їх використання у туризмі.
20. Опишіть структуру та склад об'єктів ПЗФ України. Охарактеризуйте насиченість окремих регіонів держави об'єктами ПЗФ.
21. Національні парки в системі природоохоронних територій.
22. Біосферні заповідники України: специфіка рекреаційного використання.
23. Шацький НПП.
24. Дунайський біосферний заповідник.
25. Біосферний заповідник «Асканія-Нова».
26. Каратський біосферний заповідник.
27. Бальнеологічні ресурси України. Види бальнеологічних ресурсів.
28. Охарактеризуйте запаси ресурсів лікувальних мінеральних вод в Україні. Назвіть основні бальнеологічні курорти держави.
29. Проаналізуйте географію поширення бальнеологічних курортів в Україні.
30. Охарактеризуйте запаси ресурсів мінеральних грязей та сучасний рівень їх використання для цілей санаторно-курортного господарства. Проаналізуйте географію розміщення грязевих курортів України.
31. Дайте визначення поняттю «історико-культурні ресурси», охарактеризуйте їх склад.
32. Дайте характеристику та проаналізуйте географію розповсюдження архітектурних історико-культурних ресурсів в Україні. Назвіть національні архітектурні та історико-культурні заповідники держави.
33. Найвідоміші пам'ятки археології на Україні.
34. Замкові та фортифікаційні комплекси України.
35. Сакральна архітектура України.
36. Проаналізуйте географію біографо-соціальних історико-культурних ресурсів.
37. Етнографічні області України. Як етнографічні ресурси використовуються на сучасному етапі розвитку туризму в Україні?
38. Охарактеризуйте об'єкти України, які включені до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
39. Дайте визначення поняття «туристична інфраструктура» охарактеризуйте її склад.

40. Охарактеризуйте кількісний та якісний стан транспортних комунікацій України.
41. Назвіть основні складові й визначить тенденції розвитку ресторанного господарства України.
42. Суперточка-тур: суть поняття та специфіка.
43. Трансресурсні об'єкти: гомогенні та парарекреаційні (латентні) ресурси.
44. Рекреаційне районування України (основні підходи до рекреаційного районування).
45. Охарактеризуйте основні рекреаційні райони України. Оцініть рекреаційний потенціал рекреаційних районів України.
46. Південний рекреаційний район.
47. Карпатський рекреаційний район.
48. Полісько-Подільський рекреаційний район.
49. Придніпровсько-Донецький рекреаційний район.
50. Харківський рекреаційний район.
51. Туристично-рекреаційні ресурси Південного рекреаційного району України.
52. Туристично-рекреаційні ресурси Карпатського рекреаційного району.
53. Туристично-рекреаційні Полісько-Подільського рекреаційного району.
54. Туристично-рекреаційні ресурси Придніпровсько-Донецького рекреаційного району.
55. Туристично-рекреаційні ресурси Харківського рекреаційного району.
56. Дайте характеристику кліматичним ресурсам Закарпаття та їх придатності для літніх і зимових видів відпочинку.
57. Орографічні ресурси Закарпатської області.
58. Охарактеризуйте бальнеологічні рекреаційні ресурси Закарпаття.
59. Охарактеризуйте лісові рекреаційні ресурси Закарпатської області.
60. Охарактеризуйте біологічні ресурси Закарпатської області.
61. Дайте оцінку історико-архітектурним рекреаційним ресурсам Закарпаття.
62. Дайте оцінку соціально-економічним рекреаційним ресурсам.
63. Архітектурна і археологічна спадщина Закарпаття.
64. Роль етнічних ресурсів краю у розвитку туризму в Закарпатті.
65. Рекреаційний потенціал Закарпатської області.

66. Розкрийте особливості природоохоронного фонду Закарпатської області та ступінь його використання в туристично-рекреаційній сфері.
67. Охарактеризуйте Ужанський НПП.
68. Охарактеризуйте НПП Синевир.
69. Карпатський НПП.
70. Охарактеризуйте рекреаційні зони Закарпаття.

12. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна:

1. України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. № 1282 // Урядовий кур'єр. – 2003. – 25 груд. (№ 244) – С. 15-19.
2. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 39. – 333 с.
3. Закон України «Про курорти» від 5.10.2000 р. № 2026. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 50. – 435 с.
4. *Бейдик О.О.* Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії. – К., 1998. – 130 с.
5. *Бейдик О.О.* Рекреаційне районування // ГЕУ, в 3-х т. – К. : вид-во ім. М.П. Бажана, 1990. – Т.3.
6. *Бейдик О.О.* Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – К. : Видавничо-поліграф. центр «Київський університет». – 2001. – 395 с.
7. *Заставецька О.В.* Географія Закарпатської області : навч. посіб. / О.В. Заставецька, Б.І. Заставецький, І.Л. Дітчук, Д.В. Ткач. – Тернопіль : Підручники і посібники, 1996. – 96 с.
8. *Кілінська К.Й.* Туристичні ресурси Карпато-Подільського регіону // Вісник наукових досліджень. Серія Туризм. – Вип. 1. – Тернопіль, 2006. – С. 56-65.
9. *Кифяк В.Ф.* Організація туристичної діяльності в Україні / В.Ф. Кифяк. — Чернівці : Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
10. *Кузик С.П.* Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія / Степан Кузик. – Львів : Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 254 с.
11. *Любіцева О.О.* Туристичні ресурси України : навч. посіб. / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2007. – 369 с.
12. *Масляк П.О.* Рекреаційна географія : навч. посіб. / П.О. Масляк. – К. : Знання, 2008. – 343 с.
13. *Мацола В.Л.* Рекреаційно-туристичний комплекс України // НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 1997. – 156 с.
14. *Мацола В.І.* Рекреаційно-оздоровчо-туристичний комплекс (пик тання теорії, методології, практики). – Львів, 1998. – 278 с.
15. *Панкова Є.В.* Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / Є.В. Панкова. – К. : Альтерпрес, 2003. – 352 с.

16. *Петранівський В.Л.* Туристичне краєзнавство: навч. посіб. / В.Л. Петранівський, М.Й. Рутинський / за ред. проф. Ф.Д. Заставного. – 2-ге вид., виправл. – К : Знання, 2008. – 575 с.
17. *Поп С.С.* Природні ресурси Закарпаття / С.С. Поп. – Ужгород : ТОВ «Спектраль», 2002. – 296 с.
18. *Рутинський М.Й.* Географія туризму України: навч.-метод. посіб. / М.Й. Рутинський – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
19. *Симоненко Б.К.* Регіони України: проблеми розвитку. – К. : Наукова думка, 1997.
20. *Стафійчук В.І.* Рекреалогія : навч. посіб.. – К. : Альтпрес, 2006.
21. Туристичні ресурси України / Під ред. О.І. Лугова. – К. : Ін-тут туризму федерації профспілок України, 1996. – 352 с.
22. *Фоменко Н.В.* Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посіб. / Н.В.Фоменко. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.
23. Географія господарського потенціалу Карпатського регіону : монографія / Г.В. Машіка. – Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2017. – 324 с.
24. Просторова організація туристично-рекреаційної сфери регіону : монографія / за заг. ред. В.В. Папп; уклад. К.М. Мовчан. – Мукачеві во : РВЦ МДУ, 2016. – 270 с.

Допоміжна :

25. Інформаційні інтернет-ресурси галузей туризму та готельно-ресторанного господарства : інформаційно – довідкове видання / М.П. Пітин, Л.В. Антал. – Львів : Інститут економіки і туризму, 2009. – 52 с.
26. *Кузик С.П.* Оцінка рекреаційних ресурсів та проблеми розвитку туризму в прикордонних районах (на прикладі Львівської області) / Туристичний феномен: економічні, соціальні, екологічні і культурно-історичні передумови та наслідки. Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Святогорськ, 14-16 травня 2002 р.). – Донецьк, 2002. – С. 288-290
27. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці : Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
28. Правове регулювання туристичної діяльності: збірник нормативно-правових актів / під ред. В.К. Федорченка. – К. : Юрінком, Інтер, 2002. – 640 с.

29. Природо-заповідний фонд України загальнодержавного значення: довідник. – К., 1998. – 240 с.
30. Рутинський М.Й. Географія туризму в Україні : навч.-метод. посіб. – К. : ЦНЛ, 2004. – 160 с.
31. Рутинський М.Й. Замковий туризм в Україні : навч. посіб. / М.Й. Рутинський. – К. : ЦНЛ, 2007. – 432 с.
32. Туристично-країнознавчі дослідження. – К. : Інститут туризму ФПУ, 2004. – 361 с.
33. Соціально-економічна географія України: навч. посібник / За ред. проф. Шаблій О.І. – Львів : Світ, 2000.
34. Устименко Л.М. Історія туризму / Л.М. Устименко, І.Ю. Афанасьєв. – К. : Альтерпрес, 2008.
35. Федорченко В.Х. Туристський словник-довідник : навч. посіб. / В.Х. Федорченко, І.М. Мініч. – К. : Дніпро, 2000. – 54 с.
36. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. – Львів : Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003.
37. Теоретико-прикладні аспекти структурних особливостей господарського потенціалу регіону / Г.В.Машіка // Вісник Львівського університету. Серія географічна. – Львів, 2015. – Випуск 49. – С.178-189.
38. Місце і роль соціально-економічних чинників у формуванні господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: «Геологія. Географія. Екологія» : Зб. наук. праць. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. – Вип. 44. – С. 113-121
39. Оцінка компонентної структури господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія «Географія», 2016. – Вип. 2(65) – С.29-33.
40. Методологічні основи дослідження господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: «Географія»: збірник наукових праць – Тернопіль : СМП «Тайп», 2016. – №1 (Випуск 40). - С.20-30.
41. Механізм розробки критеріїв районування Карпатського регіону з врахуванням основних чинників формування господарського потенціалу / Г.В. Машіка // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: «Геологія, географія»: зб. наук. праць / гол. ред. Г.П. Євграшкіна. – Дніпро, 2017. – Випуск 20, Т.25(1). – С. 41-53.

42. Туристично-господарський потенціал Карпатського регіону як домінуюча складова його ефективного використання / Г.В. Машіка // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна: зб. наук. праць. Серія: «Геологія – Географія – Екологія». – Харків, 2017. – Вип. 46. – С. 113-121.
43. Машіка Г.В. Дослідження управлінської структури та її на оцінку господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка// Journal of Economic Geography, Issue 6 (2), (November), Volume 17. Oxford University Press, 2017. – P.1360-1368.
44. Машіка А.В. Теоретические аспекты исследования этимологической сущности хозяйственного потенциала региона. А.В. Машіка // МАГІЛЁЎСКИ МЕРЫДЫЯН Навуковы часопіс – 2018. – Том 18, выпуск 1-2(41-42)-С.40-44
45. Машіка Г.В. Суспільно-географічні підходи до визначення господарського потенціалу Карпатського регіону. / Г.В. Машіка // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. – Вінниця, 2018. – Вип.30. №.1-2 – С.87-93
46. Вплив інституціональних чинників на розвиток і формування господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: «Геологія, географія»: зб. наук. праць / гол. ред. Г.П. Євграфіна. – Дніпропетровськ, 2016. – Том 24 (1), Випуск 18. – С.82-89
47. Машіка Г.В. Моніторингова оцінка господарського потенціалу Карпатського регіону з позицій сталого розвитку / Г.В. Машіка // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. – Вінниця, 2017. – Вип. 29, № 1-2. – С. 148-156
48. Economical and geographical aspects and progress of the to the potential of the Carpathian region/ Mashika Hanna V //Journal of Geology, Geography and Geoecology». – Dnipropetrovsk University , Dnipro-2019. – Volume 28(3). – p. 457-487-128.
49. H.Mashika, I.Davydenko, O.Olshanska, I.Komarnitskiy, Y.Lypnytska. Modelling of Development of Ecological tourism./International Journal of Scientific and technology research/ Volume 9.Issue 04, April 2020 p.683-688

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

50. Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні) [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ruraltourism.com.ua.
51. Музейний простір України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrmuseum.org.ua.
52. Офіційний сайт департаменту туризму Міністерства культури і туризму України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>.
53. Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
54. Презентаційний туристичний сайт Закарпатської області [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.transcarpathiatour.ua.
55. Спілка сприяння сільського зеленого туризму Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.greentour.com.ua.
56. Українська спадщина (Історико-культурна спадщина України: пам'ятники історії, мистецтво, архітектура. Портал Науково-дослідного інституту пам'ятко-охоронних досліджень) [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.heritage.com.ua
57. Українсько-польський туристичний портал, Рада з туризму Карпатського регіону [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.tourism-carpathian.com.ua.

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни
«ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ»

Укладач: *Г.В. Машіка*

Підписано до друку 15.02.2021 р. Гарнітура Cambria.
Ум.друк.арк. 3,0. Формат 60x84/16. Тираж 50 прим. Зам. №__.

Оригінал-макет виготовлено та видруковано: ТОВ «РІК-У»
88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36, e-mail: print@rik.com.ua

Свідоцтво Серія ДК № 5040 від 21 січня 2016 року